

Gdańsk, 19.09.2016

Prof. Katarzyna Józefowicz
Wydział Rzeźby i Intermediów
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku

Recenzja dorobku artystycznego, dydaktycznego i organizacyjnego Rastislava Blarinca w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora w dziedzinie sztuk plastycznych dyscyplinie sztuki piękne wziętym przez Radę Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w dniu 21 kwietnia 2016 roku.

Rastislav Blarinca urodził się w Ruzomberku na Słowacji w [REDAKTOWANE] roku. W roku 1986 ukończył Średnią Artystyczno-Przemysłową Szkołę Kremnica na kierunku konserwacja i restauracja dzieł sztuki. W latach 1987 - 1993 studiował w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Bratysławie, gdzie otrzymał tytuł magistra sztuki na kierunku sztuki piękne. W 2006 roku na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Katolickiego w Ruzomberku uzyskał tytuł akademicki doktora pedagogiki. Tytuł artystyczno-akademicki doktora sztuki w zakresie twórczości plastycznej uzyskał w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Bratysławie również w 2006 roku na kierunku artystycznym sztuki piękne, na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Geologia okolic miasta Ruzomberka jako inspiracja w sztuce”. W 2009 roku w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych w Bratysławie uzyskał tytuł artystyczny docenta w zakresie sztuk pięknych plastycznych, który jest równoważny z polskim stopniem doktora habilitowanego sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych.

W pierwszych latach po skończeniu studiów Rastislav Blarinca podejmował prace nauczyciela plastyki w prywatnej szkole podstawowej w Ruzomberku w latach 1994-1997 i średniej Przemysłowej Szkole Wyrobów Włókienniczych w Ruzomberku w latach 1995-1998. Od roku 1996 rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Instytucie Pedagogiki św. Andrzeja w Ruzomberku. W latach 2000 - 2005 pracował na Wydziale Filozoficznym Katolickiego Uniwersytetu w

Ružomberku na stanowisku adiunkta. Od 2005 roku do dnia dzisiejszego pracuje na Wydziale Pedagogicznym Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku początkowo na stanowisku adiunkta, a od 2009 roku doktora habilitowanego. Pracując na Wydziale Filozoficznym Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberku przez trzy lata pełnił funkcję kierownika Katedry Edukacji Artystycznej, taką samą funkcję pełni na Wydziale Pedagogicznym tegoż Uniwersytetu od roku 2005.

Po wstępnym zapoznaniu się z dokumentacją prac Rastislava Blarincea przygotowaną przy okazji postępowania o nadanie tytułu profesora pozostał mi obraz ślicznych kolorów, trakcyjnych kamieni. Bogactwo i nadmiar. Ale to tylko powierzchowne wrażenie. Kolejne wertowanie stron katalogów obrazujących jego działalność powiedziały już nieco więcej, zaczęłam dostrzegać artystę zafascynowanego bogactwem natury, sycającego się dziedzictwem geologicznym swoich rodzinnych stron, historią opowiadaną przez kamienie. Zasadniczą inspiracją artystycznych działań Rastislava Blarincea jest miejsce w którym żyje. Duchowy ale przede wszystkim fizyczny kontakt z otaczającą go naturą. Świadczą o tym realizowane przez niego przedsięwzięcia artystyczne, które wyrastają z tej bezpośredniości. Dotyku, zapachu, dźwięku i samej obecności. To one wyzwalały twórczość artysty. Z pozoru zwyczajne wejście z grupą przyjaciół artystów na słowacki Krywań staje się inspiracją do powstania prac do artystycznego katalogu pod tym samym tytułem. Nie wspomnę już o przywoływanych w autoreferacie zbieranych i przynoszonych do pracowni kamieniach. Gromadzone odłamki natury są dla artysty początkiem działań. Rastislav Blarincec o swoich pasjach pisze: „twórczość rzeźbiarska połączona z pewnego rodzaju „kolekcjonerstwem”. Wędruje po okolicznych kamieniołomach, po masywach skalnych – Haliny, Krkawa skała, Dogerskie skały, Huczaki... brodzię rzeczonymi aluwiami. Wyszukują kamienie lub skały o niezwykłym wyglądzie, cenię ślady denudacji i erozji w poszczególnych okazach, cieszę się z ich wspaniałych kształtów, kolorów i powierzchni”. Artysta gromadzi jak pisze: „szabony, początkowo nie wiedząc dokładnie, czy do czegoś mi się przydadzą. Z biegiem czasu znajduję odwagę...” I wówczas powstają kolejne prace. Podobny rodzaj ma praca doktorska Rastislava Blarincea pt. „Misternum krajobrazu”, w której artysta wiedzę na temat struktury i warunków geologicznych ziemi i krajobrazu regionu, w którym żyje łączy z ich

twórczym wykorzystaniem we własnej artystycznej praktyce. Ten związek z miejscem widoczny jest też w działaniach artystycznych Rastislava Blarince, które miały miejsce przy okazji dziesięciu wejść na najbardziej popularne słowackie szczyty, kiedy to dokonywał wymiany zużytych kamieni na szlakach turystycznych.

Artysta czuje zew natury, jej siłę ale również jak mówi sparafrazowany tytuł publikacji, której jest współautorem „krajobraz jest w nim”. Natura jest bodźcem silnie na niego oddziaływującym i dopełniającym jego artystyczne działania. Stanowi naturalne tło prac artysty w dokumentacji fotograficznej. Zasadniczą część prac rzeźbiarskich jest zdokumentowana na tle krajobrazu. Czasem prace zderzają się z niebem, czasem wyrastają z podłoża, a niekiedy pofalowana materia rzeźb wybija się na tle pofalowanych ośniezonych traw. Część prac powstaje bezpośrednio w pejzażu lub jest dokumentacją destrukcji pejzażu; fotografiami, które wchodzi w skład złożonych realizacji z ostatnich lat. Fotografowanie rzeźb i obiektów w odniesieniu do pejzażu doskonale kontynuują prace będące cyfrowymi przekształceniami krajobrazu np. „Mały plaster” 2006 r. W tym miejscu jest czas na refleksję jak ważnym medium dla współczesnego artysty jest: fotografia. Rastislav Blarince ulega jej magii bo przy tworzeniu dokumentacji może tworzyć przy jej udziale swoliste mikroświaty, bądź przeskalowania. To doprowadziło go do kreowania światów nie do zrealizowanie w rzeczywistości (np. prace powstające w ramach projektu „Zagubiony krajobraz” z 2009 roku, projektu „krzywań” z 2006 roku).

Mając przed sobą dokumentację dorobku Rastislava Blarincea obserwuję drogę jaką przeszedł w ciągu 25 lat. Inspirowanie się przez rzeźbiarza różnymi aspektami natury, od zachwytu nad materialnością obrabianego drewna i kamienia w początkowych etapach twórczości, poprzez nieśmiałą ingerencję w znalezione artefakty, podejmowanie próby swolstego „klamstwa naukowego” kiedy tworzy wyobrażenia pierwszych żywych organizmów na ziemi. Dzisiaj jego zdobyczami stają się wyszlizgane poddane swolstej sensorycznej obróbce kamienie ze szlaku, która z wielką dbałością wymienia na bardziej funkcjonalne, a sam tworzy kolekcje innego rodzaju od tych o charakterze geologicznym sprzed dziesięciu lat – kolekcjonuje zapis obecności człowieka i jego ingerencji w naturę. W naturze znajduje już nie tylko twory geologiczne ale również śmiecie cywilizacyjne. W autoreferacie napisał: „Idylliczna kralna nie jest już w stanie zaoferować mi więcej inspiracji niż zmanipulowane społeczeństwo

ogarnięte „mobnością” i „sprawiedliwością” obecnej demokracji rynkowej”. Ta nowa droga wydaje mi się programowo bardziej interesująca. I choć jest z grupy małych gestów, to wnosi znaczący wkład w kulturę narodową i refleksję nad naszą obecnością na ziemi. Za sprawą tych ostatnich działań zmieniła się również forma obecności prac artysty w przestrzeni, stała się obecnością w przestrzeni społecznej. Wspomniane prace z ostatnich lat sam artysta wskazuje jako swoje najważniejsze osiągnięcia od wystąpienia stopnia doktora honoris causa. Z deklaracji artysty dowiaduję się, o dwóch znaczących w jego życiu wydarzeniach. Udział w wystawie – „Dva Krajiny. Obraz Slovenska 19. storočie X storočie” („Dwa krajobrazy. Obraz Słowacji: 19. wiek X wiek”), w Słowackiej Galerii Narodowej w Bratysławie w 2014 roku, gdzie Rastislav Blazinec prezentował komputerowe manipulacje graficzne powstałe w ramach projektu „Zagubiony krajobraz” z 2009 roku oraz wystawie indywidualnej „Premeny” („Konwersje”) w Galerii STATUA również w Bratysławie gdzie zaprezentował instalację składającą się z 11 obiektów- potężnych betonowych skamienialeń, prac m. in. z cykli: „Ampuliny”, „Humanoglify” powstałych w latach 2013-2015, prace te dopełniają wielkoformatowe fotografie. Tym razem punktem wyjścia były znalezione na lece wypełniające reklamówkę butelki plastikowe, plastikowe wytłoczki itd. Już nie kamienie. Artysta podąża nową drogą, którą jak wspomniałam wcześniej wysoko oceniam. Nie porzucając rzeźby próbuje przewartościować własną twórczość w stronę koncepcji. Bogaty w bagaż doświadczeń otwiera nowy rozdział.... To cenne deklaracje wskazujące na nie ustawnie w wysiłkach wiodących w kierunku kontaktu z widzami i odbiorcą stworzonych komunikatów wizualnych.

Działalność dydaktyczna

„Umiejętność zwerbalizowania zdobytej wiedzy i doświadczenia z działalnością artystycznej uważam za bardzo ważną, a dla nauczyciela akademickiego wręcz niezbędną.” Te słowa Rastislava Blazineca chciałabym uczynić mottem części dotyczącej jego działalności dydaktycznej. Za jego doświadczeniem i dojrzałością stoi cała droga twórcza i zwroty na niej, świadczące o dużych wymaganiach stawianych samemu sobie. Rzeźbiarz, autor rysunków, grafik, fotograf, performer, autor instalacji i książek itd. To doświadczenie i

umiejętności, które w złożonym i wielowątkowym kształceniu przyszłych nauczycieli plastyki są jego siłą.

Biarinec od lat jest pracownikiem Katedry Edukacji Artystycznej Wydziału Pedagogicznego w Ruzomberku, gdzie prowadzi zajęcia na kierunku studiów: Nauczanie przedmiotów artystyczno-wychowawczych i wychowawczych w ramach specjalności Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Na przestrzeni lat, od 1996 roku Rastislav Biarinec prowadził w Katedrze zajęcia praktyczne i wykłady z rysunku, rzeźby, technologii rzeźbiarskiej, grafiki, zajęcia w plenerze w tym: autorski przedmiot - Pracownię przyrodniczą i Warsztat w Plenerze. Wraz z innymi dydaktykami Katedry stara się zapewnić studentom szeroki zakres przedmiotów specjalistycznych z zakresu edukacji artystycznej. Stawia na kreatywność oraz uwrażliwianie na sztukę za pomocą wychowania artystycznego inspirowanego m.in. krajobrazem regionu w nawiązaniu do kultury regionu oraz jego tradycji rzemieślniczych. Działalność dydaktyczna została opisana przez Rastislava Biarineca w rozległych fragmentach autoreferatu i zilustrowana w części dokumentacji zatytułowanej „Działalność pedagogiczna”. W oparciu o zawarty w niej materiał wizualny rysuje się artysta-pedagog wychowujący przyszłych nauczycieli na najbliższe otoczenie, w tym naturę, realizujący założenia programowe Katedry łączące otoczenie z kreacją artystyczną. Jego własna praktyka twórcza znajduje odbicie w doświadczeniach studentów. Może chwilami jest zbyt bliska artyście. Choć wprowadzone do programu warsztaty przyrodnicze wydają się być ciekawą metodą, która pośrednio może stać się metodą do zastosowania w praktyce przez przyszłych nauczycieli plastyki. O warsztatach przyrodniczych, które przyznam zainteresowały mnie jako metoda pracy Rastislav Biarinec pisze: „W trakcie tych zajęć studenci reagują na bezpośrednie bodźce pochodzące z krajobrazu, wykorzystują przypadkowo znalezione materiały przyrodnicze, notują inspirowane momenty, zastanawiają się nad kwestiami ochrony środowiska/ekologii...” Moją uwagę zwrócił również realizowany w ramach zajęć przez studentów temat krajobraz - element przyrody, temat bliski ich nauczycielowi „zaprzyjaźnionemu z krajobrazem”. „Krajobraz we mnie”. Ale żeby go podjąć studenci na zajęciach prowadzonych przez Biarineca muszą przejść drogę od prac studyjnych, prac modelowanych w glinie poprzez rozpoznawanie tajników technologicznych aby z czasem dojść do twórczego eksperymentu i swobodnego wykorzystywania

materiałów. Wyróżnikiem pracy ze studentami są również realizacje studenckie podejmujące tematykę religijną o wyniku zapewne z katolickiego charakteru uczelni.

Doświadczenie dydaktyczne Rastislava Blarinca jest długie i rozległe odzwierciedla się również w ilości promotorstw - był promotorem 27 prac magisterskich i 12 prac licencjackich. Recenzował siedmiokrotnie prace magisterskie.

Działalność dydaktyczna Rastislava Blarinca przeplata się z działalnością organizacyjną. W 1996 roku wraz z prof. Jánem Kudličką na Katolickim Uniwersytecie w Ruzomberku tworzy Katedrę Sztuk Pięknych. Opracowują wówczas programy nauczania dla nauczycieli wychowania plastycznego, które na przestrzeni lat są udoskonalane i reformowane. Korzystając z doświadczeń z podobnych wydziałów ze Słowacji i Czech nieustannie dopracowuje programy macierzystej Katedry, opracowuje otwartą strukturę kierunku pozwalającą na łączenie studiów na kierunku wydziałowe plastyczne ze studiami na innych kierunkach. Stwarza studentom możliwości. Jak już wspomniałam powyżej Rastislav Blarinca przez 16 lat pełnił funkcję Kierownika Katedry Sztuk Pięknych co zaświadcza o jego odpowiedzialności i potrzebie działania. Już sam fakt współtworzenia katedry w 1996 roku jest obrazowaniem jego siły do kreowania nowego, a bwanie w nieustannej gotowości do poprawiania, przekształcania tylko ją potwierdza. Współtworzony przez Blarinca program kształcenia został w 2015 roku bez zastrzeżeń przyjęty przez Komisję Akredytacyjną. Pozyskuje środki na badania własne i katedralne z funduszy ministerialnych i europejskich. W minionych latach pozyskał 5 grantów.

Od 2010 roku jest członkiem Rady Wydziału Pedagogicznego UK w Ruzomberku, od 2005 Przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej w katedrze Edukacji Artystycznej. Jego aktywność organizacyjna wychodzi poza struktury uczelni jest członkiem komisji w lokalnych i ogólnosłowackich komisjach oceniających, w tym jest Członkiem Komisji Oceniającej w Centrum informacji naukowych i technicznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Republiki Słowackiej.

Rastislav Blarinca równie aktywny jest w sferze naukowej. Wykładał na uczelniach i w instytucjach kultury w Polsce, Czechach, Egipcie, USA, Niemczech, Turcji i Włoszech. Jest autorem lub współautorem kilku książek.

Bardzo aktywny wystawienniczo Rastislav Blarinec prezentował swoje prace na 27 wystawach indywidualnych w tym 10 zagranicznych i 60 zagranicznych. Brał udział w 7 zagranicznych sympozjach i 13 krajowych. Wiele prac artysty jest w kolekcjach krajowych i wiele znajduje się w słowackiej przestrzeni publicznej. Najwięcej w Ruzomberku. Są wśród autorskie realizacje artysty oraz rzeźby realizowane na zamówienie: nagrobki, statuetki, pomniki, popiełsta, rzeźba sakralna i stanowiące wyposażenie kościołów. To znaczący wątek działalności Blarincego, zaprezentowany w dokumentacji dorobku idący obok nurtu opisanego wcześniej. Wskazujący umiejętność nie zawsze kreację.

Rastislav Blarinec był promotorem w przewodzie doktorskim dr Karola Malnaka zamkniętym w 2012 roku na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Katolickiego w Ruzomberku w dziedzinie praca socjalna oraz w 2010 roku został powołany na promotora rozprawy doktorskiej mgr Vladimira Barana w dziedzinie dydaktyka. Recenzował dwie prace doktorskie: dr Marty Bošelovej w 2013 roku, Lucia Gažiovej w 2014 roku, dwukrotnie w 2006 roku uczestniczył w egzaminach doktorskich. Przyczyniał się tym sposobem do rozwoju młodej kadry ważnego zobowiązania starszych stopniem nauczycieli akademickich.

Rastislav Blarinec w wyrazisty sposób wpisuje się w „pejzaż” słowackiej rzeźby. Jego twórczość na przestrzeni wskazanego ćwierćwiecza nieustannie się rozwija. Za sprawą coraz to nowszych form przedstawia otaczającą nas naturę. Do opowieści o spuściznie geologicznej i kulturowej najbliższego otoczenia włącza wątek ekologiczny - refleksję nad tym co nasze pokolenie pozostawi następnym w spuściznie. Jak z naszym „dziedzictwem” poradzi sobie natura. Ten nowy motyw w twórczości rzeźbiarza wydaje mi się szczególnie interesujący i wnoszący znaczący wkład w kulturę narodową. Narzuca się pytanie czy powstające artefakty są przestroga czy wskazaniem na siłę natury, oraz pytaniem czy w długiej przestrzeni czasowej poradzi sobie z naszym dziedzictwem cywilizacyjnym? To ważna refleksja. Stwierdzam, że Rastislav Blarinec spełnia wymagania art. 26 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki. Popieram wniosek Rady Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie o nadanie Rastislavowi Blarincowi tytułu profesora sztuk plastycznych.

K. U. Blarinec
14.03.2016